

เมืองปริมาตร พ่อ ปัตตนคร

พระนิพนธ์ในองค์สมเด็จพระญาณสังวร
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก



มนุษย์ ที่แปลอย่างหนึ่งว่า ผู้มีจิตใจสูง คือ มีความรู้สูง ดังจะเห็นได้ว่าคนเรามีพื้นปัญญาสูงกว่าสัตว์ดิรัจฉานมากมาย สามารถรู้จักเปรียบเทียบในความคิด ความชั่ว ความควรทำไม่ควรทำ รู้จักละอาย รู้จักเกรง รู้จักปรับปรุงสร้างสรรค์ ที่เรียกว่าวัฒนธรรม อารยธรรม ศาสนา เป็นต้น แสดงว่ามีความดีที่ได้สั่งสมมา โดยเฉพาะปัญญาเป็นรัตนะ ส่องสว่างนำทางแห่งชีวิต ถึงดังนั้นก็ยังมีความมิดที่มากำบังจิตใจให้เห็นผิดเป็นชอบ ความมิดที่สำคัญนั้นก็คือ กิเลสในจิตใจและกรรมเก่าทั้งหลาย



พระสังกตชัยธานี
พ.ศ. ๒๕๖๓
สมเด็จพระญาณสังวร
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก





วันประสูติ

วันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖



ทรงบรรพชาเป็นสามเณร
แก่บ้นตอนพระชนมายุ ๑๔ พรรษา
ที่วัดเทวสังฆาราม พร้อมนำ ๒ คน
คือ น้ำแถม กับน้ำทองดี



พ.ศ. ๒๕๕๙ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์
ทรงเลือกให้เป็น “พระอภิบาล” (พระพี่เลี้ยง) ของพระภิกษุ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ในระหว่างที่
ทรงพระผนวชเป็นพระภิกษุและเสด็จประทับ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร
เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ถึง ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙



ครั้งต่อมา สมเด็จพระญาณสังวรฯ ยิ่งเจริญด้วย
อุตสาหวิริยาคณ สามารถรับภาระธรรมาวาสพระพุทธานุศาสนานา
เป็นพหุกิจนิตยสมานานมีได้ทอถอย ยังการพระศาสนา
ให้เรียบร้อยและเจริญมั่นคงยิ่งขึ้นเป็นลำดับมา



วันที่ ๒๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๓๒
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้สถาปนา
สมเด็จพระญาณสังวรฯ ขึ้นเป็นสมเด็จพระสังฆราช



วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ ทรงสิ้นพระชนม์
ด้วยการติดเชื้อในกระแสพระโลหิต สิริพระชนมายุครบ
๑๐๐ พรรษา กับ ๒๑ วัน

คำนำ

ยุคนี้ เรามักได้ยินคำว่า “มโน” บ่อย ๆ ในวงสนทนา ไม่ว่าจะในหมู่วัยรุ่นหรือผู้ใหญ่ มีการใช้กันอย่างแพร่หลาย เช่น “อย่ามโนม อย่ามโน ท่องนะโมไว้เลย” เป็นต้น จนเรียกได้ว่า ยุคนี้คือยุคแห่ง “มโน” คำ ๆ นี้ถูกใช้ในความหมายว่า อย่ามโนภาพ หรือคิดมั่วซั่วไปเอง เข้าข้างตัวเอง โดยปราศจากหลักฐานข้อเท็จจริง ไม่อยู่บนพื้นฐานของหลักเหตุผล จับแพะชนแกะ คิดเองเออเอง ฯลฯ

แม้เราเพิ่งมาใช้คำว่า “มโน” กันในยุคนี้ แต่เป็นคำโบราณที่มีมาพร้อมกับมนุษยชาติ และเป็นหัวใจสำคัญของคำสอนในพระพุทธศาสนา ดังเช่นมีที่มาในคถาถรรพสมบทว่า ใจเป็นหัวหน้า ใจเป็นใหญ่ สำเร็จทุกสิ่งด้วยใจ เป็นต้น ดังนั้น การมโนภาพ จินตนาการ การฝันกลางวัน เป็นลักษณะของมนุษย์ที่ยังไม่บรรลุนั่นก็คือ คนเราไม่ชอบบอญ่กับความจริงสักเท่าไร พระพุทธเจ้าจึงทรงสอนให้อยู่กับความจริง เผชิญหน้ากับความจริงด้วยปัญญาที่ถูกต้อง

เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (สวทจนมหาเถร) ได้นิพนธ์เรื่อง จิตตนคร นครหลวงของโลก เพื่ออธิบายเรื่องของ “มโน” อย่างละเอียด ด้วยการใช้อุปมาอุปไมยลักษณะเมืองที่ทุกคนคุ้นชินอยู่แล้ว พร้อมทั้งทรงเตือนอันตรายของ “มโน” เมื่อตกอยู่ใต้อำนาจของ “สมุทัย” หรือกิเลส ทำให้ผู้อ่านเข้าใจตัวตนที่แท้จริงมากขึ้น ไม่ว่าจะในความหมายเชิงโลกวิสัยหรือโลกุตตรวิสัย

คณะจิตอาสา ผู้จัดทำ “เมืองนิรมิตแห่งจิตตนคร” มีวิริยะอุตสาหะอย่างแรงกล้า ย่อยพระนิพนธ์อันลุ่มลึกคัมภีร์ภาพ ถอดออกมาเป็นการดูน ในภาษาที่เราเข้าใจได้ในยุคนี้ เพื่อให้ผู้คนทุกวัยสามารถเข้าถึงและเข้าใจตนเองมากขึ้น นับว่าไม่ถ้ายนัก ที่นำเสนอสิ่งที่เป็นนามธรรม ออกมาให้เห็นได้ชัด โดยยังคงรักษาเนื้อหาและอรรถรสอย่างสมบูรณ์ และที่สำคัญที่สุดก็คือให้อ่านเห็นภาพสะท้อนเห็นตัวตนที่แท้จริงของตนในภาพและตัวอักษรที่ผ่านสายตาของตนอยู่

เมืองนिरมิตแห่งจิตตนคร ฉบับนี้เป็นเพียงการเรียกน้ำย่อย เพื่อรอตีพิมพ์สารพระธรรม
ในฉบับสมบูรณ์ที่กำลังพยายามทำออกมาให้ได้ในเร็ววัน พร้อม ๆ กับภาพยนตร์แอนิเมชั่น
เมืองนिरมิตแห่ง จิตตนคร

วันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นวันคล้ายวันประสูติของเจ้าพระคุณสมเด็จพระ
ญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ครบ ๑๐๑ พรรษา ส่วนวันที่ ๒๕
ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นวันครบ ๑ ปี แห่งการสิ้นพระชนม์ของพระองค์ เพื่อรำลึกถึง
วาระพิเศษนี้ วัดบวรนิเวศวิหาร จึงได้จัดงานบำเพ็ญกุศลครบ ๑ ปี แห่งการสิ้นพระชนม์ ฯ
ตลอดเดือนตุลาคม กองอำนวยการบำเพ็ญกุศลพระศพสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระ
สังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก วัดบวรนิเวศวิหาร จึงได้จัดพิมพ์ เมืองนिरมิตแห่ง จิตตนคร
น้อมถวายเป็นพระกุศลและแจกเป็นปฏิการแก่ทุกท่านที่เดินทางมาถวายอภิมานสักการะ
พระศพฯ ด้วยความสำนึกในพระเมตตาคุณและพระกรุณาคุณของเจ้าพระคุณสมเด็จพระ
สังฆราชพระองค์นั้น

ขออนุโมทนาขอบคุณ คณะผู้จัดทำ “กลุ่มเมืองนिरมิตแห่งจิตตนคร” ที่ได้นिरมิต
คือสร้างสรรค์หนังสือขึ้นด้วยใจศรัทธา และสำนึกในพระคุณเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช
เพื่อถวายเป็นพระกุศลเทิดพระเกียรติในวาระนี้

พระตากยวงศ์วิสุทธิ์ (อนิลมาน ธมมสากิโย)

ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

เมืองนิรมิต แห่ง จิตตนคร

พระนิพนธ์ใน เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช
สกลมหาสังฆปริณายก (สุวฑฒนมหาเถร)

พิมพ์ครั้งที่ 1 (กันยายน 2557)

Size A5

จำนวนหน้า 64 หน้า ไม่รวมปก

การพิมพ์ 4/4 สี ตลอดเล่ม

กระดาษ อาร์ตดำน 120 gms

ปก 4/4 สี เคลือบด้าน

จำนวนพิมพ์ 10000 เล่ม

ผู้จัดทำ “เมืองนิรมิตแห่งจิตตนคร”

เมืองนิรมิต
เพื่อ
ปัตตานี



คุณปู่
อ่านหนังสือ
อะไรคะ



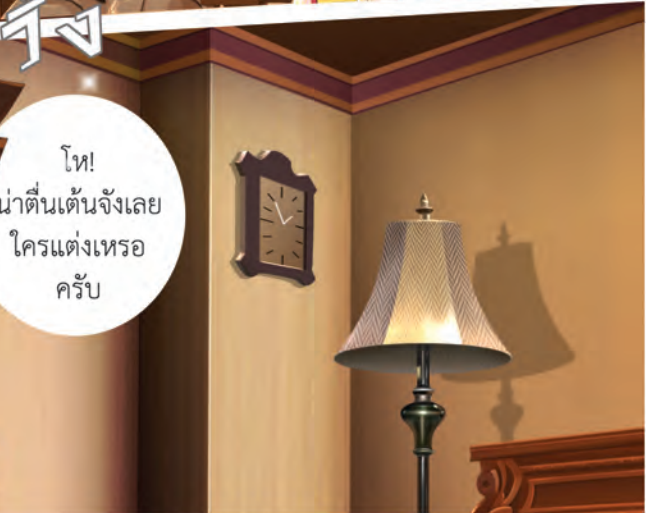
จิดตนคร
ยังไงล่ะ
หลาน

ปัง

ปัง



โห!
น่าตื่นเต้นจังเลย
ใครแต่งเหรอ
ครับ



หนังสือเล่มนี้ละ เป็นพระนิพนธ์ของ
สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช
สกลมหาสังฆปริณายก

ซึ่งได้ทรงพระนิพนธ์วรรณกรรมชิ้นเอกนี้ไว้
ตั้งแต่ปี ๒๕๑๓ แม้เวลาจะผ่านล่วงเลย
มานานแต่วรรณกรรมชิ้นนี้
ยังคงเข้ากันได้กับทุกยุคทุกสมัย




วรรณกรรม
เลยเทอรอค
แล้วเด็ก ๆ อย่าง
พวกเราจะเข้าใจ
มั๊ยน้ำ

งั้นหลาน ๆ
ลองนึกภาพ
ตามนะ

....ณ นครแห่งนี้ ซึ่งถูกบันทึกเรื่องราว
ไว้ในหนังสืออันศักดิ์สิทธิ์





เมืองที่อยู่ใกล้ แต่กลับมองด้วยตาเปล่าไม่เห็น
นครที่ลึกลับซับซ้อนแห่งนี้ กำลังจะได้รับการค้นพบโดย
เด็กชายและเด็กหญิงคู่หนึ่ง....



เมืองนี้ล้อมรอบด้วย
ป้อมปราการ
มีประตู ๖ ประตู
มีถนนสายหลัก ๔ สาย
มาบรรจบกันที่
ใจกลางเมือง



ถนนทั้ง ๔ สายนี้ยัง
มีถนนเส้นเล็ก ๆ
แตกแขนงออกไปอีก
เป็นจำนวนมาก



เป็นเส้นทาง
คมนาคมขนส่งอาหาร
ของชาวเมือง ไกลออกไป
มีภูเขาสูงใหญ่
อยู่รายรอบ



....นครที่พรั่งพร้อม
ไปด้วยด้วยผู้คนและ
รูป เสียง กลิ่น
รส มากมาย ตั้งแต่ตื่น
จบหลับไป.....



ในเมืองจิตตนครนี้
ยังมีการต่อสู้ระหว่าง
ความดีกับความชั่ว
ในจิตใจคน
ด้วยนะ



โห แล้ว
มีใครกันบ้างคะ
คุณปู่

มีใครบ้างนะรี
มาดูกัน
ทีละคนเลย



...เจ้าเมืองผู้ร่วนเร...



อ้อ เจ้ามาก็ดีแล้ว
มโน เรากำลังนึก
ทบทวนเรื่องเก่า

เจ้าช่วยไปรื้อมา
ให้หน่อย เมื่อ ๓ วัน
ที่แล้วข้าเห็น
อะไรมานะ



มาแล้วพะยะค่ะ
เห็นรถไฟลอยฟ้า
พะยะค่ะ





...สมมุติผู้ชั่วฉล...

หม่อมฉันต้องการ
แรงงานไปสร้าง
โรงมหรสพแห่งใหม่
พะยะค่ะ



ค้าย

อะไรกัน
เมื่อเดือนที่แล้ว
ก็เพิ่งสร้างไป
๔ โรง



ประชาชนต่าง
รี้นรมย์และติดใจ
กันมาก มาจนสิ้นโรง
จึงต้องสร้างเพิ่ม
พะยะค่ะ



อย่างนั้นรี
ถ้าอย่างนั้นเจ้าก็เกณฑ์
ทหารไปจำนวนหนึ่ง
ก็แล้วกัน



ขอบพระทัย
พะยะค่ะ

...คูบารมีผู้จงรัก...



ท่านเจ้าเมืองรู้
หรือไม่เพคะว่าเวลานี้
บ้านเมืองดูยุ่งเหยิง
วุ่นวายเหลือเกิน



เจ้าจะป้องกัน
เมืองให้เราอย่างไร
หรือคูบารมี





...อาสวะที่ลวงหลอก...



ซี

เจ้าจะช่วยพี่
ยังงี้ละ อาสวะ



ไม่ยากเลยเพคะ
โธะๆๆๆ

หึ หึ หึ บรืวาร
ของข้า
จงออกมา



หึ หึ หึ





มาแล้ว
นายท่าน
ข้าคือโลโล

โลโล

หัวใจชักนำความโลภ
ทำให้ชาวเมืองจิตตนคร
มีความอยากได้อยากมีตลอดเวลา





ข้าคือ
โทโส

โทโส

หัวใจชักนำความโกรธ
ทำให้ชาวเมืองจิตตนครมีความอึดอัด
ขัดข้อง โกรธเกรี้ยวได้ทุกเมื่อ



เมืองนิรมิตแห่งจิตตนคร ๐๒๓

ข้าคือ
โมโห

โมโห

หัวใจชกนำความหลง
ทำให้ชาวเมืองจิตตนครมีความหดหู่
ซีมเซา ลุ่มหลงไปในทางที่ผิด





หัวใจทั้งสามนี้
มิได้แสดงตัวเป็นหัวใจ
วางท่าแก่ชาวเมือง
โดยตรง

แต่ไปแอบสิงใจ
ชาวเมืองให้โลกอยากได้
ให้โกรธพยาบาล
ให้หลงใหล จนพากัน
ลุ่มหลงมัวเมา





บ้างก็ครึกครื้น
รื่นเริง เต็มรำ
ทำเพลง



บ้างก็ริ้วโกรธ
ดำต้ออกทำร้าย
ฆาตกรต่าง ๆ



บ้างก็นั่งโงก
ซีมเซา



มีสิทธิ
ไปดูกันเลย



ในเมืองมีแต่
ผู้ร้าย ไม่มีคนดี
เลยเหรอกะ
คุณปู่



...เมื่อเมืองเกิด
ความวุ่นวายไปทั่ว
คู่บารมีจึงได้พา
ทหารกล้าเข้าเฝ้า...

ข้าพระองค์
ขอนำตัว ศील วินัย
หิริและโอดตัมปะ
มาเข้าเฝ้าเพคะ





โหนคิล
เจ้าจะทำ
อย่างไร



จะทำให้เกิด
ความตแ้วนจาก
ความชั่วทั้งหลาย
ให้ประพฤติแต่ความดี
พะยะคะ



เจ้าต้องการ
ผู้ช่วยไหม



ข้าพระองค์ขอวินัย
คือการปฏิบัติตาม
อย่างเคร่งครัด
ไปช่วยพะยะค่ะ





ข้าแต่พระองค์
โปรดรับศีลและวินัย
มาเป็นผู้รักษา
ไตรทวารของจิตตนคร
เถิดเพคะ



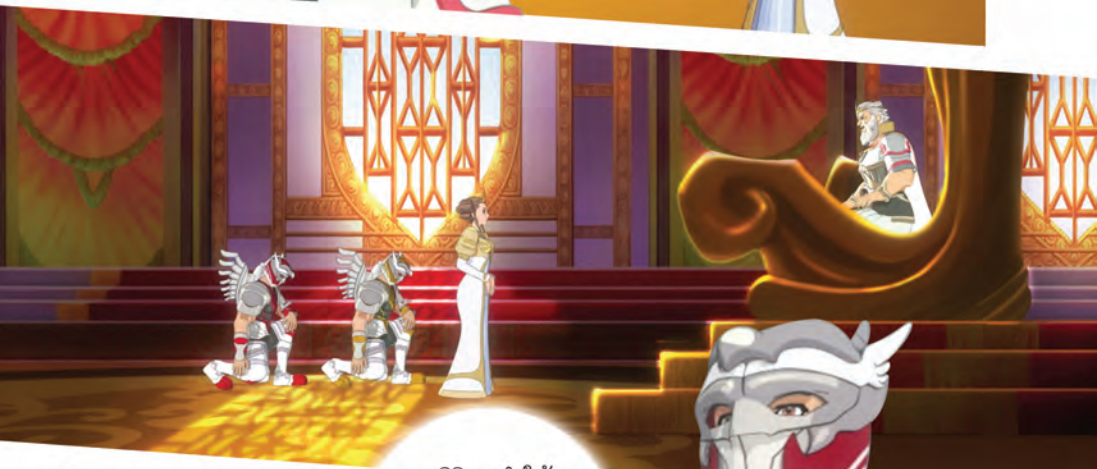
ได้ เราขอ
แต่งตั้งศีลและวินัย
เป็นผู้รักษา
ไตรทวาร



ขอบพระทัย
ฝ่าบาท



ไหน หิริ
เจ้าจะทำ
อย่างไร



หิริจะทำให้
จิตใจมีความ
ละเอียดอ่อนบัพทุกจริต
รังเกียจบาปทุกจริต
พะยะค่ะ





เจ้าต้องการ
ผู้ช่วยไหม



ข้าพระองค์
ขอโอดตปปะ
เป็นผู้ช่วย
พะยะค่ะ



ได้ เราขอ
แต่งตั้งหิริโอดตปปะ
เป็นนครบาลแห่ง
จิตตนคร



ขอบพระทัย
ฝ่าบาท

...คูบารมีไปเข้าเฝ้า
พระพุทธองค์...

ปัญหานี้มีมา
ทุกยุคทุกสมัย
เมื่อคุณงามความดี
อ่อนกำลังลง





โลกโมโหสันต์
ก็เข้าครอบงำ
ไปทั่วทุกนคร



เห็นที เจ้าต้องเริ่ม
“จิตตภาวนา”
เพื่อฟื้นฟูเมืองอย่าง
เร่งด่วนที่สุด



กองทัพใหญ่
มรรคเอย โปรดแสดง
ความจริงของท่านให้กับ
เจ้าเมืองและประชาชน
ได้รู้จักเถิด





อาสวะ
มาช่วยเรา
หน่อย

พวกเจ้า
จงออกมาแสดงตัว
แก่ท่านสมุหทัย
เร็วเข้า

ศึก





แต่ในขณะเดียวกัน
ภูเขาแห่งมรณะ
ก็คืบคลานเข้ามา
โอบล้อมจิตตนคร



ถนนหนทาง
รวมไปถึงโรงงานต่าง ๆ
ในจิตตนคร ต่างพากัน
แปรปรวน และเสื่อมโทรม
ลงอย่างรวดเร็ว
จนถึงขั้นวิกฤต

โศรก


พรี๊ด

จ้าก!





สมุทัยไม่รอช้า
รีบเปิดการโจมตี



แต่ทางฝ่าย
คูบารมี้ก็จัดทัพ
มาต้านไว้

โศรก

จงละอายต่อ
บาปแล้วกลับไป
เป็นชาวเมือง
เถิด



ข้าจะสั่งสอน
ให้พวกเจ้าเกรงกลัว
ต่อความชั่วเอง

พลังแห่งความดี
จงล้มล้างความชั่ว



คาส



พื

พื



คู่บารมีรีบนำทูตด่วน
มาพบเจ้าเมือง พร้อมกับ
นำกำลังอื่นๆ ไปต่อต้าน
สังโยชน์เอาไว้



ทูตด่วนมาแล้ว
ท่านเจ้าเมือง
โปรดรับสาส์นด้วย
พระเจ้าข้า



หือ???



..ติดตามได้ในเมืองนิรมิต แห่ง จิตตนคร
ในพระนิพนธ์เรื่อง จิตตนคร นครหลวงของโลก
เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช
สกลมหาสังฆปริณายก...



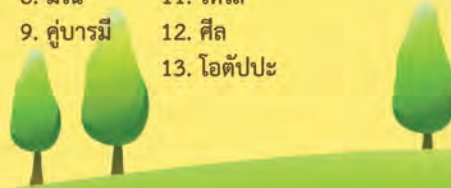


ม	ภ	โ	ม	ใ	ง	คู่	ภ	ห	พ	ม	หิ
ศ	เ	จ้	า	เ	มี	อ	ง	บ	วิ	ใ	ริ
โ	พ	ง	ห	ด	ก	า	ภ	ล	น้	ด	ค
ร	ง	ม	จ	ด	ส	ส	มุ	ทั	ย	ช	จ
ง	อ	ม	ค	ม	มี	ว	ถ	ภ	ถ	ทุ	ช
มุ	คี	ว	ต	ท	ท	ะ	ไ	ทั	บ	ต	น
โ	ล	โ	ภ	ฝ	มี	ง	ร	ย	ล	ด้	ริ
อ	แ	ท	ใ	คู่	บ	า	ร	มี	ช	ว	ล
ด้	ท	โ	า	ว	พ	ด	ภ	ม	โ	น	บ
ป	อ	ส	ห	ส	โ	ว	ท	ผ	ม	ด้	ย
ป	ง	ภ	พ	ด	ภ	ห	ใ	ฝ	โ	ง	ว
ะ	น	ม	ท	ใ	ฝ	ช	จ	ต	ห	ค	ส



มีตัวละครในจิตตนคร ซ่อนอยู่ทั้งหมด 13 คน
ไหนใครตาดีมาช่วยกันหาหน่อยนะครับ

- | | | | |
|--------------|------------|-------------|------------|
| 1. เจ้าเมือง | 4. วินัย | 7. โมโห | 10. โลโล |
| 2. คู่อาสา | 5. หิริ | 8. มโน | 11. โทโส |
| 3. สมุทัย | 6. ทูตด่วน | 9. คู่บารมี | 12. ศีล |
| | | | 13. อดิปปะ |



1



2

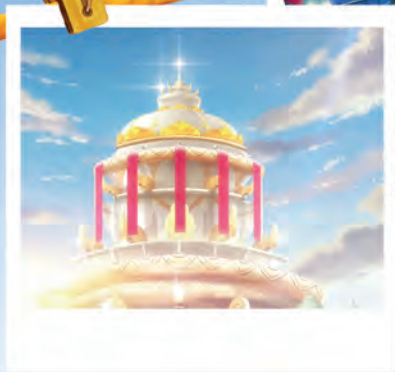


สองภาพนี้มีจุดต่างกัน ๕ จุด เพื่อนๆ
ลองหาดูซิ ว่ามีจุดไหนบ้าง



เมืองนิรมิต กับ จิตตนคร

เพื่อนๆ มาช่วยกัน
ระบายสีภาพกันนะคะ...



ลองวาดเมืองจิตตนคร
ในความคิดของเพื่อนๆ
กันเถอะ

การบริหารจิตก็คือการพยายามอบรมปัญญา
ให้รู้เห็นตามความเป็นจริง ชั่วให้เห็นชั่ว
ให้เห็นว่าควรละดีให้เห็นว่าดี
ให้เห็นว่าควรอบรมเพิ่มพูน

องค์สมเด็จพระญาณสังวร
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก